

D.034.1.2026

URZĄD MIASTA Wodzisław Śl.	
Kancelaria Ogólna	
Wpł.	2026 -01- 14
Nr 3120	Zał. 26

Wodzisław Śląski, 12 grudnia 2025

Pan Józef Szymaniec
Przewodniczący Komisji
Kultury, Sportu i Edukacji
Rady Miejskiej
Wodzisławia Śląskiego

W odpowiedzi na zapytanie z dnia 7 stycznia 2026 r. przedstawiam podsumowanie kulturalne 2025 roku oraz plany i zamierzenia na 2026 rok.

W 2025 r. Muzeum odwiedziło ponad 29 tysięcy osób, które korzystały z szerokiej oferty jednostki. W 3 kwartale 2025 r. odnotowano awarię systemu naliczania ludzi. W związku z tym ilość zwiedzających jest niedoszacowana. Edukatorzy muzealni zrealizowali 83 lekcje muzealne. W Pałacu Dietrichsteinów odbyło się 158 różnych wydarzeń, w tym 73 organizowanych przez Muzeum i pozostałe zrealizowane przez inne jednostki i organizacje. Wśród nich warto wyróżnić następujące:

1. 80. Rocznica Marszu Śmierci – 18-19.01.2025

Reprezentacja Muzeum w Wodzisławiu Śląskim wzięła udział w delegacji zorganizowanej w ramach Marszu Pamięci im. J. Stolarza. Następnie zorganizowano dwudniowe obchody w wodzisławskim Muzeum. W programie zaplanowano:

- Wykład w terenie w okolicach dworca kolejowego w miejscach związanych z Marszem Śmierci. Wykład prowadził Piotr Hojka – historyk muzeum.
- wykład o ewakuacji prowincji Górnośląskiej w styczniu 1945 r. - dr Mirosław Węcka z Uniwersytetu Śląskiego.
- inscenizacja obrazująca scenę z Marszu Śmierci, w której pracownik kolei ocalił jednego z więźniów - Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Powstaniec Śląski”.
- Koncert Kuby Blokesza pt. „Kaczmarek. 20 lat ciszy”.
- udział w końcowym etapie XIV Marszu Pamięci im. Jana Stolarza. Grupa uczestników przeszła następnie do Muzeum w Wodzisławiu, gdzie odbyło się okolicznościowe spotkanie wraz z prelekcją Piotra Hojki „Kierunek Loslau. Marsze ewakuacyjne więźniów oświęcimskim w styczniu 1945 roku”.

2. Ferie w Muzeum – 19-27.02.2025

Zajęcia adresowane do dzieci szkolnych. Udział w warsztatach był bezpłatny. Obowiązywały zapisy. Zrealizowano następujące warsztaty:

- Krajobrazy Natury w technice collage,
- Historia emocji zapisana w dźwiękach,
- Malarze w krainach wyobraźni.

Finałem akcji był **Bal Księżnej Konstancji**, w trakcie którego uczestnicy zapoznali się z obyczajami i tańcami średniowiecza. Mogli poznać broń i zabezpieczenia stosowane przez wojowników średniowiecznych. Odbyły się lekcje tańca średniowiecznego i walki na (bezpieczne) miecze dla dzieci. Uczestnicy (dzieci z rodzicami) zostali poczęstowani daniami charakterystycznymi dla średniowiecznej kuchni (kasza na słodko z bakaliami, podplomyki, pierniki, kołacz z jabłkiem).

3. Warsztaty astronomiczne z Centrum Nauki Kopernik – 11.04.2025

Uczestnicy spotkania zgłębiali tajemnice kosmosu, a po zapadnięciu zmroku przeszli do Parku Zamkowego, by wspólnie podziwiać kwietniowe niebo wraz z wykładem specjalisty.

4. Koncerty:

- a. Kuba Blokesz – 18.01.2025
- b. Koncert popisowy uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej w Wodzisławiu Śl. – 31.01.2025
- c. Kwartet blaszany Brass Riders – 10.05.2025
- d. Koncert z okazji dnia matki (WUTW) – 27.05.2025
- e. Koncert podsumowujący rok szkolny (Gramofonowa Kuźnia Talentów) – 06.06.2025
- f. Klauda i Banda – 21.06.2025
- g. Hałat Duo – koncert na skrzypce i fortepian zrealizowany w ramach X Międzynarodowego Festiwalu Muzyki im. Józefa Świdra – 28.06.2025
- h. Maksymilian Gromek – skrzypce – 12.09.2025
- i. Koncert kolęd (Gramofonowa Kuźnia Talentów) – 11.12.2025
- j. Koncert kolęd (Szkoła śpiewu Vocatio, Joanna Spandel) – 14.12.2025

5. Noc w Muzeum... w klimacie PRL – 21.06.2025

Wydarzenie organizowane jest co roku. Jest to okazja do pokazania Muzeum od innej strony. W tym roku głównym punktem programu było otwarcie nowej wystawy stałej „Wodzisław Śląski w czasach PRL”. Ponadto w programie zaplanowano: warsztaty malowania chust, terenową grę rodzinną, koncert zespołu Klauda i Banda, dobranocki z PRL-u, retro foto-budka, turniej gier podwórkowych, przejazdy retro-busem. Ponadto w ramach Nocy w Muzeum podjęto współpracę z Poczta Polska, GRH Powstaniec Śląski oraz lokalnymi restauracjami, które serwowały specjalne menu.

6. IV Międzynarodowa, interdyscyplinarna konferencja naukowa z cyklu „Nauka-Sztuka-Technika” pt. „Przestępstwa wobec zabytków. Niechronione zabytki chronione” – 27.06.2025

Po raz pierwszy w Muzeum w Wodzisławiu Śląskim została zorganizowana konferencja takiego formatu, której głównym celem była dyskusja dotycząca zabytków i ich ochrony. Konferencja została zorganizowana wspólnie z Galerią Sztuki Zakamarek działającą przy Politechnice Śląskiej, Akademią Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu oraz Wyższą Szkołą Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi, filia w Rybniku. Ponadto organizatorem był STE Group sp. z o.o.

Patronat nad wydarzeniem objęli: Narodowy Instytut Muzeów
Narodowy Instytut Dziedzictwa Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach
Prezydent Wodzisławia Śląskiego, Izba Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, Rektor Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu, Rektor Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu

w Łodzi, Śląska Izba Budownictwa oraz Instytut Techniki Górniczej KOMAG. Patronat medialny nad konferencją sprawowali: TVP 3 Katowice i Radio Katowice.

W programie konferencji znalazły się m.in. wykłady takich naukowców jak: prof. dr hab. inż. Andrzej Rakowski (Politechnika Śląska), dr inż. arch. Nakonieczny Ryszard (Politechnika Śląska), Marta Dąbrowska (Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach, dr hab. inż. arch. Tomasz Wagner prof. Politechniki Śląskiej, dr hab. Marie – Josee Nadeau prof. PŚ (Kanada), dr hab. Matthias Huels prof. (Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie), prof. dr. arch. Tsutomu Nozaki, dr hab. inż. arch. Klaudiusz Fross prof. PŚ, dr Paweł Rzeźnik (Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu), dr inż. Rubin Jan (Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu) dr hab. Beata Mak – Sobota prof. ASP (Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu), dr hab. inż. Damian Hadryś prof. PŚ, (Politechnika Śląska), dr inż. arch. Jerzy Wojewódka prof. PŚ.

7. Wakacje w Muzeum – lipiec i sierpień 2025

Zajęcia adresowane do dzieci szkolnych. Udział w warsztatach był bezpłatny. Obowiązywały zapisy. Zrealizowano następujące warsztaty:

- Dziwne zawody z przeszłości,
- Warsztaty archeologiczne,
- Warsztaty detektywistyczne,
- Spacer po Starym Mieście,
- Odkrywamy świat roślin. Tworzymy zielnik,
- Gęsim piórem pisane, czyli pierwsze kroki w kaligrafii,
- Stempelkowe bluzki.

8. Dzień czekolady – 06.07.2025

Czekoladowe popołudnie w wodzisławskim Muzeum zorganizowano z okazji Światowego Dnia Czekolady. Gośćmi słodkiego popołudnia były osoby blisko związane z czekoladą w wielu jej aspektach. Program:

- Słodko-gorzko o czekoladzie - Grzegorz Meisel, Słodka Manufaktura Leona – Hanna Blokesz-Bacza w rozmowie z chocolatierem, którą połączono z degustacją specjalów czekoladowych.
- Czekoladowy rytuał piękności - Bożena Lazar, gabinet masażu – prelekcja dotycząca właściwości kosmetycznych czekolady połączona z pokazowym masażem dłoni dla uczestników.
- Czekoladowe sensoryczne bąbelki - zajęcia dla najmłodszych z Aleksandara Gierą-Pander, podczas których dzieci doświadczały czekolady wszystkimi zmysłami.

9. Dzień otwarty Grodziska – 14.08.2025

W trakcie tegorocznych badań archeologicznych na wodzisławskim Grodzisku odnaleziono kolejne dowody obecności ludzi na tym terenie sprzed 10 tysięcy lat. W związku z dużym zainteresowaniem tematyką wykopalisk prowadzonych przez muzeum zorganizowano dzień otwarty, podczas którego uczestnicy mogli zobaczyć stanowiska badawcze. Na miejscu o specyfice i metodach badań opowiedział archeolog Adrian Podgórski. Ponadto zorganizowano też prelekcję pt. „*Grodzisko w Wodzisławiu Śląskim i jego tajemnice*”, którą prowadził dyrektor muzeum Sławomir Kulpa.

10. Europejskie Dni Dziedzictwa „Rynek wodzisławski z przełomu XIX i XX wieku” – 21.09.2025
Europejskie Dni Dziedzictwa to jeden z największych i najważniejszych projektów kulturalnych promujących zabytki Europy. W tym roku hasło przewodnie to „*W stronę architektury. Młode dziedzictwo*”. Muzeum postanowiło wziąć udział w tegorocznej edycji wydarzenia i zorganizowało oprowadzanie kuratorskie połączone z wykładem dyrektora Sławomira Kulpy o wodzisławskim rynku z przełomu XIX i XX wieku. Uczestnicy mieli okazję przyjrzeć się także nowej wystawie obrazującej rynek, który w czasie działań wojennych został niemal doszczętnie zniszczony i dziś wygląda zupełnie inaczej.

11. 3. Urodziny SOWY – 27.09.2025

Kolejna rocznica otwarcia Strefy Odkrywania, Wyobraźni i Aktywności to okazja do organizacji warsztatów, prelekcji i spotkań dla fanów tego miejsca. W tym roku hasłem przewodnim była motoryzacja. W programie przygotowano:

- Malowanie „złomka”,
- Budowanie kartonowych parkingów,
- Samochodowa zjeżdżalnia,
- Tworzenie maszyn latających,
- Warsztaty „Co w silniku piszczy” – Grzegorz Gatnarczyk, Auto ILGA,
- Strefa SOWA,
- Tort dla każdego.

Wydarzenie organizowane we współpracy z Centrum Nauki Kopernik. Sponsorem wydarzenia był producent słodczy Mieszko S.A. oraz serwis samochodów ILGA z Radlina.

12. Noc duchów - 31.10.2025

Cykliczne wydarzenie adresowane do dorosłych, które w niekonwencjonalny sposób prezentuje różne zagadnienia z obszaru historii, archeologii i dziedzin pokrewnych. W ostatniej edycji zaprezentowano jeden z najnowszych nabytków Muzeum – srebrną monetę talarową księcia Ferdynanda. Ponadto odbyły się następujące wykłady:

- Magiczna wyspa Islandia – Kinga Kłosińska,
- Życie po życiu księcia Fryderyka Dietrichsteina w świetle badań – Sławomir Kulpa,
- Zmarli milczą. Kości przemawiają. Co antropolog może wyczytać z kości – dr Dorota Lorkiewicz-Muszyńska,
- Pokaz filmu „Gabinet Doktora Caligari” z muzyką na żywo w wykonaniu Szymona Kameczyka.

Ponadto Muzeum organizuje szereg wydarzeń cyklicznych:

1. Klub Młodego Odkrywcy – 3 wydarzenia,
2. Spotkania z historią – 4 wydarzenia,
3. Spotkania z Twórcą – 4 wydarzenia,
4. Warsztaty choinkowe – 4 wydarzenia,
5. Spotkania pełne mocy – 3 wydarzenia.

Dodatkowo pracownicy Muzeum promowali jednostkę tworząc stoiska w trakcie wydarzeń zewnętrznych takich jak:

- Festiwal Kultury Powiatu (Wodzisław Śląski) – 24.05.2025,
- Noc świętojańska (Wodzisław Śląski) – 20.06.2025,
- Festiwal odkrywców (Racibórz) – 30.08.2025,
- Polsko-Czeski Festiwal Tradycji Ludowych w Raciborzu – 31.08.2025.

Galeria wystaw czasowych

W ramach funkcjonowania galerii wystaw czasowych prezentowana jest twórczość lokalnych i regionalnych artystów. W ubiegłym roku w murach galerii zagościli tacy artyści jak:

- Paulina Czuchowska – wystawa malarstwa pt. „Przed państwem...”
- Dawid Klon – wystawa rzeźby pt. „Blask”
- Izabela Koch – wystawa malarstwa pt. „Szeptem malowane”
- prof. Beata Mak-Sobota – wystawa rzeźby szklanej pt. „Synchronia – teraźniejszość i retrospekcja”
- Silesia Tak Art. – wystawa malarstwa „Artystyczne podróże”
- Wodzisławski Uniwersytet Trzeciego Wieku – wystawa malarstwa „Park miejski zwany zamkowym w Wodzisławiu Śląskim”
- Jolanta Krzyżek – wystawa malarstwa i rzeźby „Patrząc w przyszłość”
- prof. Grzegorz Niemyjski – wystawa rzeźby „Marana tha”

Ponadto w galerii prezentowane są prace absolwentów Liceum Sztuk Plastycznych im. O. Boznańskiej w Wodzisławiu Śląskim. Każda wystawa inaugurowana jest wernisażem.

Oprócz wystaw artystycznych w ubiegłym roku prezentowaliśmy jedną z najważniejszych wystaw archeologicznych w dziejach Muzeum. Była to wystawa dr. Mirosława Furmanka „*Okna w przeszłość. Wyniki 10 lat badań archeologicznych w Kornicach*”, który prowadził badania na terenie ponad 100 ha na terenie Kornic. Są to jedne z najważniejszych badań archeologicznych na terenie Europy pokazujące życie i ciągłość zaludnienia Śląska.

Na rynku muzeum przygotowało wystawę plenerową pt. „*Wodzisław Śląski jak Feniks z popiołów... 80 lat od zakończenia wojny.*” Na 12 planszach prezentowano fotografie i historię odrodzenia miasta po działaniach wojennych 1945 roku.

Ponadto w arkadach na rynku została zainstalowana wystawa prezentująca życie i twórczość Wandy Treumann - gwiazdy kina niemego pochodzącej z Wodzisławia. Wystawa jest efektem wnikliwych badań kustosz Kingi Kłosińskiej oraz Sławomira Kulpy. Obrazuje życie artystki od narodzin w Wodzisławiu do śmierci w Australii. Na wystawie można zobaczyć wiele unikalnych zdjęć i dokumentów. Jest również forpocztą książki biograficznej o Wandzie Treumann, która ukaże się nakładem wodzisławskiego Muzeum w przyszłym roku.

Wystawy stałe udostępnione są bezpłatnie dla zwiedzających od wtorku do piątku od 8.00 do 14.00, w soboty od 9.00 do 15.00 i w niedziele od 14.00 do 20.00. W 2025 r. dostępne były następujące wystawy stałe:

1. Pradzieje ziemi wodzisławskiej,
2. Gród Słowiański w Lubomi,
3. Kościół św. Krzyża,,
4. Pałac Wodzisławski – jego historia i czasy współczesne,
5. Wieża romantyczna w Wodzisławiu Śląskim,
6. Czasy pruskie,

7. Świat, którego już nie ma. Wodzisławski rynek przełomu XIX i XX wieku,
8. Wodzisław w czasach PRL-u. – wystawa otwarta w 2025 r.

Promocja

Muzeum na bieżąco prowadzi stronę internetową i social media, w których prezentowane były interesujące treści dotyczące historii ziemi wodzisławskiej, fundatorów Pałacu Dietrichsteinów i dziejów naszego regionu. W social mediach obserwujący byli informowani o wydarzeniach i mogli poznać życie codzienne w Muzeum. Ponadto stale współpracujemy z mediami, dla których przygotowujemy informacje prasowe, spotkania i kampanie. Informacje o działalności Muzeum ukazały się w mediach ogólnopolskich. W styczniu w ramach 80 rocznicy Marszu Śmierci zorganizowaliśmy kampanię outdoorową pt.: „Auschwitz nie spadło z nieba”

Partnerstwa

W 2025 r. wodzisławskie Muzeum rozpoczęło oficjalną współpracę z następującymi instytucjami:

- **Akademia Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu** - instytucje zamierzają współpracować w zakresie konserwacji zabytków, szczególnie szklanych. Ponadto jednostki zamierzają współpracować w zakresie organizacji wystaw, wydarzeń artystycznych oraz naukowych.
- **Muzeum Śląska Cieszyńskiego** - strony podpisały współpracę, która w zakłada wspólne promowanie konferencji, wydarzeń artystycznych i naukowych, wymianę eksponatów i zabytków związanych ze wspólnym dziedzictwem kulturowym oraz realizację wspólnych projektów badawczych.
- **Centrum Zdrowia Psychicznego Al-Med.** - w zakresie zwiększenia dostępności do wiedzy na temat różnych aspektów psychologicznych w życiu dorosłego człowieka.

Projekty zewnętrzne - partnerstwa

Muzeum było partnerem w następujących projektach:

- **„Z wizytą u Gołęzyców w Grodzisku”** – projekt realizowany przez Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Lubomi w ramach programu „Nasze tradycje” moduł 1. „Edukacja i świadomość kulturalna” realizowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. W ramach projektu muzeum zrealizowało lekcje muzealne, warsztaty archeologiczne, wykłady dotyczące grodu słowiańskiego w Lubomi oraz edukatorzy wzięli udział w wydarzeniu plenerowym zorganizowanym na terenie zabytkowego grodziska. Na rzecz prowadzonych działań realizator projektu przewidział pulę środków finansowych w wysokości ok. 8.500 zł na rzecz wodzisławskiej placówki. Dzięki temu możliwy był zakup zabytkowego, szafowego zegara z drugiej połowy XVIII wieku wykonanego w Londynie.
- **„Wczesnośredniowieczne warsztaty rzemieślnicze – tkanie i garncarstwo na Śląsku”** – projekt realizowany przez Śląskie Stowarzyszenie Odtwórstwa Historycznego Chudoba w ramach Federacji Patriotycznej ze środków Narodowego Instytutu Wolności (NIW-CRSO). W ramach projektu w wodzisławskim muzeum odbyły się dwa warsztaty wczesnośredniowiecznego rękodziela: tkactwa i garncarstwa. Warsztaty były adresowane do osób dorosłych i młodzieży.

Projekty zaplanowane

Muzeum w sposób systematyczny i konsekwentny podejmuje działania zmierzające do pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania swojej działalności statutowej. Jednym z istotnych elementów tej aktywności

jest udział w konkursach grantowych organizowanych zarówno przez instytucje publiczne, jak i przez fundacje oraz inne podmioty dysponujące środkami przeznaczonymi na wsparcie kultury i dziedzictwa narodowego. Praktyka ta wpisuje się w powszechnie stosowane mechanizmy finansowania instytucji kultury.

W 2025 roku Muzeum w Wodzisławiu Śląskim złożyło łącznie pięć wniosków o dofinansowanie w ramach dostępnych programów grantowych. Złożone aplikacje dotyczyły realizacji zadań związanych z ochroną i upowszechnianiem dziedzictwa kulturowego oraz działalnością edukacyjną, zgodnie z misją i celami statutowymi Muzeum. Wyniki będą znane w pierwszym kwartale 2026 roku. Muzeum w Wodzisławiu Śląskim zakłada pozyskanie łącznie ponad 200 000 zł dotacji ze środków pozabudżetowych na realizację pięciu projektów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, popularyzacji historii miasta, edukacji, działań artystycznych oraz działalności wydawniczej. Projekty skierowane będą do szerokiego grona odbiorców od najmłodszych, uczniów, młodzież szkolną, po dorosłych oraz seniorów.

1. Publikacja "Badania archeologiczno-architektoniczno-historyczne grobowca Bordinowskiej Pani" - program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Ochrona zabytków archeologicznych” którego operatorem jest Narodowy Instytut Dziedzictwa.

- Koszt całkowity realizacji projektu: 84 000 zł
- Wnioskowana dotacja MKiDN: 67 000 zł
- Środki własne wnioskodawcy: 17 000 zł
- Przewidywany termin ogłoszenia wyników: 09.01.2026
- Opis projektu:

Głównym celem projektu jest wprowadzenie do obiegu naukowego i upowszechnianie wyników przeprowadzonych badań archeologicznych. Badania były przeprowadzone na terenie RP i dotychczas nie weszły do obiegu naukowego. Ponadto badania znajdują się w zasobach Muzeum w Wodzisławiu Śląskim, którego organizatorem jest Miasto Wodzisław i zalicza się do sektora finansów publicznych. Publikacja wyników badań archeologicznych dotyczących obszaru związanego z tzw. Bordinowską Panią stanowi istotny krok w kierunku realizacji międzynarodowych celów ochrony dziedzictwa archeologicznego, określonych w Europejskiej konwencji o ochronie dziedzictwa archeologicznego (Konwencji Maltańskiej) oraz Międzynarodowej Karcie Ochrony i Zarządzania Dziedzictwem Archeologicznym ICOMOS (Karcie Lozańskiej). Zgodnie z art. 3 i 7 Konwencji Maltańskiej, publikacja jest formą trwałego dokumentowania i udostępniania wyników badań naukowych, a także sposobem na zwiększenie świadomości społecznej o wartości dziedzictwa archeologicznego. W świetle zapisów art. 6–8 Karty Lozańskiej, stanowi ona integralny element ochrony i zarządzania dziedzictwem – zapewnia dostęp do wiedzy naukowej, sprzyja edukacji i popularyzacji historii regionu.

Dotychczasowe wyniki badań dotyczących tego obszaru nigdy nie były upublicznione, dlatego publikacja będzie miała wysoką wartość naukową – umożliwi specjalistom oraz instytucjom naukowym dostęp do nowych źródeł wiedzy o przeszłości regionu, jednocześnie wzbogacając krajowy i międzynarodowy obieg informacji naukowej (art. 9 Konwencji Maltańskiej).

Opracowanie w formie książki przyczyni się do utrwalenia i zabezpieczenia wyników badań w sposób trwały i dostępny, zgodnie z najlepszymi praktykami konserwacji dziedzictwa archeologicznego.

Jednocześnie publikacja ma wyjątkowe znaczenie dla społeczności lokalnej. Postać Bordinowskiej Pani jest żywym elementem tradycji mieszkańców Syryni i Lubomi – legenda o niej przekazywana jest z pokolenia na pokolenie, stanowiąc część lokalnej tożsamości. Dzięki publikacji, opowieść ta zyska naukowy kontekst i wymiar

historyczny, łącząc sferę badań z pamięcią zbiorową. Książka, mimo naukowego charakteru, zostanie napisana językiem przystępnym, aby służyć także jako narzędzie edukacyjne w szkołach regionu oraz jako inspiracja do dalszych działań popularyzatorskich. W ten sposób projekt łączy cele naukowe i społeczne, realizując założenia międzynarodowych dokumentów dotyczących ochrony i upowszechniania dziedzictwa archeologicznego.

2. Publikacja książki Wanda Treumann – wodzisławska gwiazda autorstwa Kingi Kłosińskiej

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Literatura”, operator: Instytut Książki.

- Koszt całkowity realizacji projektu: 29 000 zł
- Wnioskowana dotacja MKiDN: 23 000 zł
- Środki własne wnioskodawcy: 6 000 zł
- Przewidywany termin ogłoszenia wyników: 18.02.2026
- Opis projektu:

Planowanym działaniem jest wydanie przez Muzeum w Wodzisławiu Śląskim publikacji pt. „Wanda Treumann - wodzisławska gwiazda”, poświęconej urodzonej w Wodzisławiu Śląskim aktorce filmowej i teatralnej – jednej z najważniejszych postaci europejskiego kina niemego początku XX wieku. Autorką książki jest kustosz Muzeum – Kinga Kłosińska. Tekst publikacji oraz baza materiałów ilustracyjnych zostały już w całości przygotowane.

Publikacja w atrakcyjnej, bogato ilustrowanej formie przybliży życie i dorobek Wandy Treumann, ukazując jej drogę z prowincjonalnego miasta do międzynarodowej kariery filmowej. Szczególny nacisk położony zostanie na wodzisławskie korzenie aktorki oraz rolę samodzielnej, przedsiębiorczej kobiety w realiach początku XX wieku. Książka oparta jest na szeroko zakrojonych, międzynarodowych badaniach archiwalnych, prowadzonych m.in. w Polsce, Niemczech, Austrii, Stanach Zjednoczonych i Australii. Zgromadzone materiały pozwoliły zweryfikować liczne błędy funkcjonujące dotąd w opracowaniach i po raz pierwszy udostępnić publicznie wiele nieznanych dokumentów, fotografii i informacji biograficznych.

Publikacja składać się będzie z części biograficznej oraz dodatków obejmujących pełną filmografię aktorki, zestawienie produkcji jej wytwórni filmowej oraz wybór oficjalnych pocztówek reklamowych. Całość zostanie zaprojektowana w sposób przystępny i angażujący, tak aby odpowiadała potrzebom młodzieży, dorosłych i seniorów, łącząc walory edukacyjne z narracją atrakcyjną dla szerokiego grona odbiorców.

Książka zostanie wydana w języku polskim, w formacie A4, w pełnym kolorze, w twardej oprawie, w nakładzie 500 egzemplarzy. Będzie dostępna w sprzedaży w Muzeum w Wodzisławiu Śląskim, za pośrednictwem strony internetowej instytucji oraz w wybranych placówkach miejskich. Część nakładu zostanie przeznaczona na egzemplarze biblioteczne i promocyjne.

Publikacja stanowi uzupełnienie istniejących wystaw poświęconych Wandzie Treumann i wnosi istotny wkład w popularyzację historii kina, teatru oraz lokalnego dziedzictwa kulturowego. Jej realizacja przyczyni się do zwiększenia dostępności wiedzy o zapomnianej bohaterce kultury, a jednocześnie wzmocni tożsamość lokalną i międzypokoleniowy dialog odbiorców.

3. Tytuł projektu: Wizja lokalna

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa”, operator Instytut Książki.

- Koszt całkowity realizacji projektu: 62 500 zł
- Wnioskowana dotacja MKiDN: 50 000 zł
- Środki własne wnioskodawcy: 12 500 zł
- Przewidywany termin ogłoszenia wyników: 18.02.2026

- Opis projektu:

Projekt „Wizja lokalna” to interdyscyplinarna inicjatywa Muzeum w Wodzisławiu Śląskim, mająca na celu popularyzację czytelnictwa poprzez atrakcyjne, międzypokoleniowe działania oparte na literaturze kryminalnej i działaniach animacyjnych korespondujących z tematyką projektową. Projekt zakłada wykorzystanie potencjału Muzeum jako instytucji łączącej przeszłość z kulturą współczesną i pokazanie, że kryminał może stać się inspirującą formą poznawania historii oraz angażującą literacką przygodą dla odbiorców w każdym wieku. Dzięki serii warsztatów, spotkań, zajęć edukacyjnych i wydarzeń artystycznych uczestnicy – dzieci, młodzież, dorośli i seniorzy – zanurzą się w świat dawnych zagadek, śledztw i miejskich tajemnic.

Program projektu wykorzystuje także lokalne dziedzictwo Wodzisławia Śląskiego jako tło do prezentowania gatunku kryminału historycznego, podkreślając, w jaki sposób literatura może stać się narzędziem poznawania życia codziennego, obyczajów i wydarzeń z lat minionych.

Projekt ten wyróżnia się innowacyjnością dzięki połączeniu literatury kryminalnej z przestrzenią muzealną i wykorzystaniu narracji śledczej jako narzędzia edukacyjnego. Realizacja działań w przestrzeni muzealnej wzmacnia ich edukacyjny i popularyzatorski wymiar. Ekspozycje, archiwalia oraz kontekst historyczny muzeum tworzą naturalne tło dla literatury kryminalnej – gatunku, który często operuje motywami historycznymi, archiwalnymi i badawczymi.

Uczestnicy wydarzeń mogą w sposób namacalny odnieść fabułę i problematykę kryminału do realnych źródeł, artefaktów oraz historii miejsca. Dzięki temu muzeum staje się przestrzenią nie tylko zwiedzania, ale także twórczej interpretacji i krytycznego myślenia, integrując literaturę, historię i kulturę. Zadania polegające na poszukiwaniu tropów, analizie źródeł czy interpretacji wskazówek stają się atrakcyjnym sposobem rozwijania kompetencji czytelniczych, kulturowych i analitycznych.

Interdyscyplinarność projektu, łącząca literaturę, historię, sztukę i multimedia, pozwala na tworzenie nowych sposobów odbioru kultury i na aktywizowanie uczestników poprzez działanie, a nie jedynie bierne uczestnictwo. Dzięki temu muzeum staje się nowoczesną przestrzenią dialogu, integracji międzypokoleniowej i rozwoju pasji czytelniczych, odpowiadającą na współczesne potrzeby odbiorców.

4. Tytuł projektu: Pałac Dietrichsteinów jako Laboratorium sztuki. Od pałacowych tradycji do współczesnej kreacji”

- Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Edukacja kulturalna”
- Koszt całkowity realizacji projektu: 62 500 zł
- Wnioskowana dotacja MKiDN: 50 000 zł
- Środki własne wnioskodawcy: 12 500 zł
- Przewidywany termin ogłoszenia wyników: 3.03.2026
- Opis projektu:

Celem wiodącym projektu „Pałac Dietrichsteinów jako Laboratorium Sztuki” jest rozwój kompetencji kulturowych mieszkańców powiatu wodzisławskiego poprzez udział w procesie twórczym, doświadczanie sztuki w różnorodnych przestrzeniach oraz aktywne współtworzenie wydarzeń kulturalnych.

Projekt zakłada stworzenie wielopoziomowej, interaktywnej ścieżki edukacji artystycznej, łączącej dziedzictwo XVIII-wiecznego pałacu z nowoczesnymi metodami pracy warsztatowej i współczesnymi praktykami artystycznymi.

Pałac Dietrichsteinów w Wodzisławiu Śląskim, jest dziś milczącym świadkiem przeszłości, bezcennym dla historii miasta i całego regionu, przypominającym o łączącym nas dziedzictwie, gdzie spinał się Śląsk w tym wypadku historyczna ziemia wodzisławska, z zamożnym centrum południowej Europy jakim był Wiedeń i Morawy. Kontakty te miały nie tylko wymiar personalny, polityczny, gospodarczy, ale również kulturowy.

Chociaż ród Dietrichsteinów wymarł, to ich dziedzictwo przetrwało nie tylko w Wodzisławiu, ale niemal całej Europie w postaci pałaców, kościołów i innych cennych obiektów, których jesteśmy spadkobiercami. Również zakupiona moneta jest tego materialnym świadectwem.

Realizowane działania — cykl warsztatów artystycznych inspirowanych historią pałacu, prezentacje twórczości regionalnych artystów, współpraca z uznanym twórcą oraz wieńcząca projekt Noc Sztuki — są zaprojektowane tak, aby promować partycypacyjne uczestnictwo w kulturze. Uczestnicy nie tylko odbierają sztukę, ale również stają się jej współtwórcami, współorganizatorami i narratorami. Wzmacnia to poczucie sprawczości, buduje kompetencje przyszłych odbiorców kultury i rozwija świadomość roli dziedzictwa w życiu społecznym.

Projekt wykorzystuje interaktywne formy pracy edukacyjnej: działania w przestrzeni historycznej, plener artystyczny, warsztaty łączące techniki tradycyjne i współczesne, spotkania z artystami oraz tworzenie miejskiego szlaku galerii. Różnorodność metod pozwala dotrzeć do wielu grup uczestników — dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów — rozwijając ich zdolność odbioru, interpretacji oraz świadomego uczestnictwa w kulturze.

Poprzez angażowanie lokalnych instytucji (np. biblioteka, dom kultury, parafia, przestrzenie komercyjne), projekt wzmacnia poczucie, że kultura jest wspólną wartością, a jej rozwój jest możliwy dzięki współpracy społecznej. Otwierając miasto na sztukę, ugruntowuje przekonanie, że kultura stanowi nieodczyny element rozwoju osobistego, edukacyjnego i społecznego.

5. Tytuł projektu: Aktywni z historią

- Program Fundacji Lotto im. Haliny Konopackiej „Otwarta kultura”
- Koszt całkowity realizacji projektu: 12 100 zł
- Wnioskowana dotacja Fundacji Lotto : 10 890 zł
- Środki własne wnioskodawcy: 1 210 zł
- Przewidywany termin ogłoszenia wyników: ok 31.03.2026
- Opis projektu:

Projekt „Aktywni z historią” będzie realizowany w okresie od kwietnia do czerwca 2026 roku i skierowany jest do seniorów z terenu miasta Wodzisławia Śląskiego oraz powiatu wodzisławskiego. Celem projektu jest zwiększenie uczestnictwa osób starszych w życiu kulturalnym oraz wzmocnienie ich kompetencji kulturowych poprzez działania edukacyjne, artystyczne i integracyjne oparte na lokalnym dziedzictwie historycznym. Projekt zakłada szeroką dostępność działań oraz eliminowanie barier w dostępie do oferty kulturalnej.

Realizacja projektu zostanie poprzedzona kampanią informacyjną prowadzoną w lokalnych mediach, mediach społecznościowych oraz w miejscach aktywności seniorów.

Projekt zakłada bogaty program działań. M.in. Realizację pięciu lekcji muzealnych poświęconych historii Wodzisławia Śląskiego. Zajęcia umożliwią uczestnikom zapoznanie się z lokalnym dziedzictwem kulturowym oraz materiałami archiwalnymi i będą stanowiły merytoryczne wprowadzenie do kolejnych działań projektu.

W programie przewidziane jest także sześć spacerów edukacyjnych po Starym Mieście z przewodnikiem. Działanie to połączy edukację historyczną z aktywnością fizyczną i integracją społeczną, a wykorzystanie materiałów ikonograficznych pozwoli na pogłębienie i usystematyzowanie wiedzy zdobytej podczas lekcji muzealnych. Działania przewidują także kilka wydarzeń w dawnym klasztorze franciszkanów minorytów. Program obejmie prelekcję dotyczącą wielowyznaniowego dziedzictwa Wodzisławia Śląskiego, koncert muzyki dawnej oraz spotkanie integracyjne, którego celem będzie wzmocnienie relacji społecznych uczestników i ich poczucia przynależności do lokalnej wspólnoty.

W ramach projektu zorganizowane zostaną także plenerowe warsztaty akwarelowe realizowane w Parku Miejskim, obejmujące trzy spotkania prowadzone przez instruktora. Efektem warsztatów będzie wystawa poplenerowa prezentująca prace uczestników. Działanie to ma charakter animacyjny i edukacyjny oraz służy zachęceniu seniorów do korzystania z oferty stałej muzeum.

Projekt zakończy konkurs wiedzy o Wodzisławiu Śląskim, realizowany w formie zespołowej. Działanie to będzie podsumowaniem zdobytej wiedzy i doświadczeń uczestników.

Badania archeologiczne

Od lipca do września na terenie Grodziska w Wodzisławiu Śląskim była prowadzona druga edycja wykopalisk archeologicznych. W trakcie badań archeolodzy odkryli narzędzie krzemienne i inne półfabrykaty pochodzące z okresu schyłkowego paleolitu i mezolitu. Prace koordynowane były przez Muzeum w Wodzisławiu Śląskim, pod kierunkiem Adriana Podgórskiego. W skład zespołu weszli także archeolodzy: Katarzyna Brzoza, dr Mirosław Furmanek, Sławomir Kulpa, Jana Gryc – specjalista od wczesnego średniowiecza oraz archeobotanik Agata Sady. Analizy radiowęglowe próbek z grodziska wykonała dr hab. inż. Natalia Piotrowska, profesor Politechniki Śląskiej. W poszukiwaniu z użyciem detektorów metali zaangażowane było Stowarzyszenie Historyczno-Eksploracyjne – Śląska Grupa Eksploracyjna. Grupa pracowała w ramach wolontariatu. Wartość tych prac wynosi ok. 10.000 zł.

Podejmując się prac archeologicznych rozpoczęto od analizy danych z lotniczego skanowania całego terenu. To pozwoliło uzyskać pełniejszy obraz mało czytelnej w terenie topografii. Niezwykle ważna była także kwerenda źródeł historycznych, w tym kartograficznych. Dodatkowe badania nieinwazyjne wykonane przed dr. Mirosławem Furmanem z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego wskazały, że na majdanie dawnego grodu znajdują się starsze struktury ziemne. Dlatego właśnie w tym miejscu prowadzone są wykopaliska.

W pracach na terenie grodziska założono kilka wykopów we wschodniej i centralnej części majdanu. Do tej pory udało się odkryć przede wszystkim obiekt związany z istniejącą tu zabudową naziemną. Pobrane zostały próbki do dalszych analiz laboratoryjnych. Ponadto znaleziono fragmenty ceramiki, którą można datować wstępnie na IX i być może początek X wieku. Jest ona związana z osadnictwem w tym miejscu ludności słowiańskiej.

Na temat efektu prac archeologów w ramach wykopalisk pisała nie tylko lokalna prasa ale także media ogólnopolskie, w tym m.in. Polska Agencja Prasowa i National Geographic, TVP Katowice. Prace na wodzisławskim Grodzisku są możliwe dzięki dotacji przyznanej na ten cel przez miasto Wodzisław Śląski.

Statut

W 2025 r. Muzeum idąc w kierunku pozyskiwania środków planuje uruchomienie działalności gospodarczej w określonym zakresie. W tym celu konieczna jest zmiana statutu. W 2025 r. w ścisłej współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa powstała nowa wersja statutu, która została zatwierdzona przez Radę

Miejską Wodzisławia Śląskiego, jednak zakwestionował ją Nadzór Prawny Wojewody Śląskiego. W związku z powyższym prace nad nową wersją statutu będą realizowane w 2026 roku.

Plany Muzeum w Wodzisławiu Śląskim na 2026 r.

Rok 2026 to przede wszystkim rok jubileuszowy dla Muzeum. Jednostka została założona 55 lat temu. W związku z tym planujemy szereg wydarzeń realizowanych pod hasłem jubileuszu. Będą to koncerty, wydawnictwa, wystawy i konferencje naukowe.

W ramach podstawowej działalności muzeum planujemy otwarcie nowych wystaw stałych:

- Wystawa poświęcona historii miasta Wodzisławia Śląskiego;
- Wystawa poświęcona Grodzisku w Lubomiu – rozszerzenie dotychczasowej wystawy;
- Wystawa Wodzisław miasto wieloetniczne i wielowyznaniowe;
- Wodzisław w okresie XX-lecia międzywojennego i II wojny światowej;
- Wystawa „Komnaty Dietrichsteinów” – w zależności od posiadanych środków;
- Wodzisław w PRL – wystawa plenerowa „Tyle słońca w całym mieście”;
- Św. Wawrzyniec patron Wodzisławia Śląskiego – wystawa planszowa.

Wystawa „Komnaty Dietrichsteinów”

Przygotowując ekspozycję prezentującą komnaty Dietrichsteinów pozyskano oryginalne meble liczące ponad 150 lat, które były używane przez elity Górnego Śląska. W skład kompletu wchodzi: stół, 6 krzeseł, szeszlony i serwantka. Meble zostały zakupione przez wodzisławskie Muzeum od państwa Olgi i Tomasza Ligęza za kwotę 10 tys. zł. Meble będą idealnym odzwierciedleniem pokoju z drugiej połowy XIX wieku, w którym dominować będzie stylistyka francuska. W takim wnętrzu w latach 1854-1860 mógł mieszkać jeden z właścicieli dóbr wodzisławskich, pułkownik wojsk pruskich Carl Emil Georg von L'Estocq.

Dotację celową na zakup mebli w wysokości 4 tys. zł. muzeum pozyskało ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim. Pozostała kwota została pokryta z miejskiej dotacji podmiotowej.

Ponadto podjęto szereg działań w zakresie rozeznania rynku historycznego wykończenia wnętrz, aktualnych możliwości technicznych i zakresu ich zastosowania. Trwa przygotowanie projektu wnętrza wystawy oraz rozmieszczenie poszczególnych przedmiotów i mebli.

Ramowy, wstępny plan wydarzeń 2026 r.

18.01.2026 – rocznica Marszu Śmierci – Muzeum jest współorganizatorem wydarzenia. Na zakończenie Marszu Pamięci im. J. Stolarza zorganizowany będzie poczęstunek dla piechurów, przygotowana będzie ekspozycja oraz zorganizowany wykład.

01.02.2026 – Sensoryczne bąbelki. Zajęcia dla dzieci do 4 roku życia

07.02.2026 – Bal Księżnej Konstancji

16.02-01.03.2026 – Ferie w Muzeum

21.02.2026 - Muzealne spotkania archeologiczne: Agata Sady

10-11.03.2026 - Konferencja naukowa „Dream Tree”

16.05.2026 - Noc w Muzeum

Lipiec – sierpień – Wakacje w Muzeum

12-13.09.2026 - Europejskie Dni Dziedzictwa

20.09.2026 – 4. Urodziny SOWY (wstępny termin)

30.10.2026 – Noc duchów

Listopad – międzynarodowa konferencja poświęcona rezydencjom arystokratycznym Śląska

Ponadto w ciągu całego roku będą realizowane cykle tematyczne takie jak:

- Klub Młodego Odkrywcy
- Sensoryczne bąbelki
- Spotkania z twórcą
- Spotkania z historią
- Ze sztuką na ty

Planowane są też wystawy czasowe, wśród nich wystawa Działu Konserwacji Szkła Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu oraz wystawa tegorocznych absolwentów Liceum Sztuk Plastycznych im. O. Boznańskiej w Wodzisławiu Śląskim. W związku ze złożonymi projektami ilość wystaw i wydarzeń kulturalnych będzie uzależniona od wyników naboru. W przypadku otrzymania dofinansowania konieczna będzie bieżąca aktualizacja programu wydarzeń.

Z poważaniem
Sławomir Kulpa
DYREKTOR
Muzeum w Wodzisławiu Śl.

